

Gemeente Leeuwarden
Ynze Haitsma

Contactpersoon

ing. P.J. Timmer
T 033 421 73 55
F 033 421 77 99
p.timmer@cultureelerfgoed.nl

Datum

7 juni 2010

CC

Gemeente Leeuwarden
Leo van der Laan

memo

Inrichting Wilhelminaplein Leeuwarden

Beste Ynze,

Allereerst mijn complimenten voor het hoge ambitieniveau van de plannen. Het Wilhelminaplein heeft in de geschiedenis van Leeuwarden een belangrijke rol gespeeld als centrale ontmoetingsplek, na de herinrichting binnen het project Nieuw Zaailand zal het deze functie en betekenis zeker opnieuw gaan vervullen.

Er zijn drie varianten uitgewerkt, namelijk het model 'podium', het model 'vloer van de stad' en het model 'gevel tot gevel'. De sterke en zwakke punten zijn in beeld gebracht en na consultatie van bewoners en belangenorganisaties zal een plan gemaakt worden. Hieronder een aantal aandachtspunten in het kader van het beschermde stadsgezicht.

Wat mist in de plannen is een korte cultuurhistorische analyse van het Wilhelminaplein. Wat was de oorspronkelijke opzet en inrichting? De uitkomst van een dergelijke analyse kan aanknopingspunten bieden voor de nieuwe inrichting. Daarnaast wordt de geschiedenis van het Wilhelminaplein duidelijk en daarmee ook het belang voor de stad.

Kenmerkend voor het beschermde stadsgezicht is een klassieke inrichting van de openbare ruimte (straten met stoepen, duidelijk afgebakende pleinen en marktplaatsen etc.). De bijzondere stedenbouwkundige positie van belangrijke gebouwen wordt daarbij benadrukt. Dit pleit ervoor om het Wilhelminaplein ook in te richten als een apart plein die de ruimte op deze manier ordent. De 'podiumvariant' en de 'vloer van de stad' sluiten hier het meest op aan. Het model 'gevel tot gevel' sluit wat dat betreft minder goed aan, in plaats dat de gebouwen aan een plein staan en de ruimte ordenen lijkt de ruimte hier juist weg te eppen.

Essentieel is de monumentale ligging van het Paleis van Justitie, dat nu een modern pendant krijgt in de vorm van het nieuwe Fries Museum. Door de nieuwbouw aan de noordzijde van het plein zal de oorspronkelijke symmetrie voor een deel verdwijnen. De 'podiumvariant' speelt hier goed op in door het museum en de overige nieuwbouw als samenhangend complex te beschouwen bij de inrichting. Op die manier wordt zoveel mogelijk recht gedaan aan de prominente ligging van het Paleis van Justitie en het nieuwe museum.

Voor het Paleis van Justitie is een eigen positionering van belang. Door het gebouw een eigen kader of platform te geven - als een soort voetstuk - kan de monumentale uitstraling nog meer versterkt worden. De beoogde bomen rond het

Paleis van Justitie 'pakken het gebouw in'. Dit belemmert vanuit de Prins Hendrikstraat en de Oude Doelesteeg de zichtlijnen op het gebouw. Daarnaast is de omringende historische bebouwing rond het Paleis zeer karakteristiek te noemen, waarop het zicht ontnomen zal worden bij het 'inpakken' van het Paleis. Bomen direct rond het Paleis van Justitie doen daarom afbreuk aan het beschermde stadsgezicht.

Voor de inrichting van het plein zelf zijn verschillende opties mogelijk. Het zoveel mogelijk vrijwaren van obstakels versterkt het stedelijke karakter en de zichtrelaties met het Paleis van Justitie en het nieuwe Fries Museum. De inrichting van de 'vloer van de stad' is wat dat betreft erg rommelig in relatie tot het zicht op het Paleis van Justitie. Dit geldt ook voor eventuele bushaltes aan de westzijde van het plein.

Een klassieke opbouw van de openbare ruimte in de binnenstad heeft vanuit het beschermde stadsgezicht geredeneerd de voorkeur. Dit betekent niet dat er binnen dat kader geen eigentijdse invulling mogelijk is. Vanwege de relatie met het Fries Museum zou een moderne inrichting met ruimte voor innovatieve kunst en culturele uitingen niet misstaan. Op die manier kan het plein niet alleen een centrale rol vervullen in de stad maar tevens een nieuwe kwaliteit toevoegen aan het beschermde stadsgezicht.

Vanzelfsprekend ben ik zeer benieuwd naar de verdere planvorming.

Peter Timmer
Rijksdienst voor het Cultureel erfgoed